

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egy évre — 18 kor.
 Helyben kifizetésre:
 Egy évre — 20 kor.
 Helyben kifizetésre:
 Három hónapra — 6 kor.
 Helyben kifizetésre:
 Egy évre — 24 kor.
 Helyben kifizetésre: — 6 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnepnapok kivételével.

Előfizetés és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszajelzést
 vagy megnevezést nem vállalunk.

Művészetek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Helyes név: Ára 8 kor.

NAGYVÁRAD, április 14.

Az Isten-országa.

Dr. Prohászka Ottokár.

A szentírás az ember földi, közvetlen föl-
 adatát az első lapon hirdeti: dominamini.

„Légy Ur, hangzik az isteni parancs; légy
 Ur föld és tenger, élő és élettelen fölött...
 „Dominus“; önted ki gondolataidat mindenre,
 fára, érczre, kőre... műveld ki magadat:
 eszedet... szemedet... kezedet... al-
 koss országot: a kulturvilág országát.

Ez a te országod.

Bátran mondhatjuk, hogy a szentírásban a
 kulturának két alapparagrafusával találkozunk
 mindjárt az első lapon: *Légy Ur!* foglald el a
 földet s legyen *otthonod*. Ha végig nézünk a
 századokon, imponál a veritékes munka, ámu-
 láiba ejt a siker; az ember dolgozott észszel,
 kézzel, karddal, vérrel. A gladius az ő kezé-
 ben szántó-vassá, majd ismét vésővé, kala-
 pácsává lett; történelme kavardás, keveredés,
 cikorgó, kínos fejlődés, harcz volt. Fejlődése-
 ken ment át. Gazdasági, erkölcsi fejlődéseken,
 de a *regnum mundi*-től nem felejtette el
 soha a *regnum Dei*-t. Az indiai, egyiptomi,
 assyr, görög kulturák nemői fölemelték gond-
 telit fűjüket s hallgatództak, midőn minden pró-
 fétai szózatot meghaladó meggyőződéssel s
 minden szoltárt s énekek-énekét föltümlő
 édességgel csendült meg az evangélium az Isten
 országáról: jó hír! Mi hír? „Elkövetkezett
 az Isten-országa.“

„Isten-országa“, igen az kell! S hol le-
 szen? Ott tul? ... vagy itt? S ha itt,
 mindjárt? ez a király? s ha nem mindjárt,
 ugy-e később, a nemzedékek hosszú munkája
 után, mikor majd a tudomány fölvilágosít, mi-
 kor a haladás az ember új becslését vezeti be
 a világba, — mikor a társadalom átalakul,
 s ledőlnek a válaszfalak. Ugy-e mikor majd itt
 lesz a menyország, mikor minden ember örökké
 él; mikor mindenki szent és ártatlan lesz;
 mert az ember csak azért rossz, mert a mil-
 lenje rossz s a szenvedő, küzködő emberiség
 kiszabítja az evangéliumból azt a lapot, vagyis
 inkább gondolatot, az „Isten országát“ s fut,
 rohan vele.

De Krisztus szó: emberek: én az Isten-
 országát *valamennyinek* hoztam meg, függet-
 lenül korszakoktól, fejlődési fázisoktól, társa-
 dalmi alakulásoktól. Tietek ez ország típáriák
 heloták, rabszolgák, szabadosok, patricziusok
 skythák, görögök; tietek bennetek van; tietek
 ti barbárok, germánok, szarmáták, ti kolonok;
 tietek, ti jobbágyok, lovagok, polgárok; tietek
 ti politikailag egyenlő, társadalmilag nagyon
 egyenlőtlen kulturépek; valamennyieteké. So-
 kat haladhattok, fejlődhetek, társadalmilag át-
 alakulhattok; de az Isten országát nem lehet
 észszel, kézzel, tudással, művészettel filozofiák-
 kal s kulturával: hanem alázatos hittel, tiszta,
 szívvel, örök reménnyel, újjászületéssel, er-

kölcsi á alakulással megteremteni; — az Isten
 országát *isteni erő teremti meg*.

Ezt az ember nem érti s nem hiszi s azt
 gondolja: nem hittel, hanem észszel győz. Pe-
 dig nem győzhet, mert a tudás ugyan nagy
 hatalom, de korlátolt hatalom, mely jóllehet
 szolgálatába hajtja a természetet, mégis meg-
 akasztható gyermekkérdésekkel, s ha egyre-
 másra felel is, mégis csak gyermeknek kell
 maradnia a végtelennel szemben. Remekelhet
 specialistaságban, de az a tudás csak egy hur
 a cziperán, egy csillag az égen. Amellett pedig
 a tudomány nevében körülöttünk száguldnak az
 erőszakos szellemek, kik az eszményeknek sir-
 ját ássák.

Ezekben a lángész tűzvészszé lesz! Minek
 pedig a »tudomány«, mely az égről leakasztja
 a napot, — »tudás«, mely a gondolatok mau-
 zoleumává változtatja a lelket. Minek a »tudo-
 mány«, mely az életet a kín s a gyötörődés
 öntudatára ébreszti? Akartok ébredni sötét-
 ségre, hideg, fagyos éjszakára.

Mások a művészetben biznak s az Isten
 országát a földön kultúra által akarják megte-
 teremteni.

»Dusch Kunst zum Leben«. A művészet, a
 mi nélkülözhetetlen, gazdag világunk, ahol al-
 kotunk, teremtünk, ahol lelket, meleg érzést
 vetítünk kőre, fára, érczre. A művészet hor-
 dozza eszményeinket... de erre csak az a
 művészet képes, mely az örök eszmények lá-
 tomásának örvend; csak az, mely a regnum
 Dei-vel összeköttetésben áll. »Die Kunst braucht
 einen unendlichen Horizont«, e nélkül a mű-
 teremből műhely, a művészből kontár lesz.

Mind ezek helyett az evangélium a hittel s
 erkölcsi erővel teljes embert állítja be a vil-
 lágba, akár a klasszikusba, akár a középkoriba
 vagy a modern világba s azt mondja — az
 Isten-országa benned van, fejtse ki azt és
 ne engedj.

S mi az az Isten-országa? mindenek-
 előtt a meggyőződés az egyén végtelen belső
 értékéről; melylyel szemben szétfoszlik Caesar,
 imperium, Róma, világ... »Mit használ az em-
 bernek, ha az egész világot megnyer is lelkének
 kárát valja.«

Te állsz itt s veled szemben a nagy vi-
 lág; de te több vagy együtt mint ez! Minden-
 nél több. Mit használ az embernek, ha az egész
 világot megnyeri...

Ertéked képezi méltóságodat s ezt őrizi fe-
 lelősséged.

A te becsületed s tiszteleted a tör-
 vény!

Te az Isten szemében is óriási érték vagy:
 hajlatok szála sem esik le.

Im az isteni ember. Higyj: hitedben le-
 győződ a világot. Nyugodj meg: diligit omnia
 quae sunt... Higyj a tisztességben...
 Higyj a boldogságban...

Igy leszesz erőforrás; belőled erő sugárzik
 ki a világ átalakítására. Te teremted meg a
 kulturát; rásütöd gondolataidat fára, kőre, vízre,

Te teremted meg azaz alakítod át az erkölcsi
 világot.

Eszméid eleven erő, meggyőződésed hata-
 lom s felelősséged küzdtet, késztet, tartis ki s
 érvényesülj és élj.

Ez a mi méltóságunk, ez erőnk forrása; e
 hitben fölébe emelkedünk mindennek s legyőz-
 zük a világot.

Az individuum e méltóságát kíséri a fele-
 lősség öntudata; erős vagy, érvényesülsz erény-
 ben, erkölcsben s változtasd át a világot. Ez
 érzéseidben kialakul az, a mit Pál apostol kért:
 az Isten-országa erényesség, béke, élvezet,
 öröm.

A kísértő az Urat is az ellenkező gondo-
 lattal kísértette még: teremts világot, adj ke-
 nyeret; de az Ur feleli: lelket mindenekelőtt,
 lelket, életet, azután kenyeret is.

Emberek, ez az Isten-országa: változtassátok
 meg a szívet, a lelket: elváltozik a világ.
 Bementek a mennyek országába. Ez az élet,
 a jövőd is lesz, szétszakitva, két Isten or-
 szág fejjik majd egybe. A földi Isten-ország
 az örökkévalóval.

Azért vagytok a földön, hogy az Istent
 megismerjétek, hogy az Istent szeressük, hogy
 őt minden igazban, ... őt minden jóban, sze-
 rinte kialakuljatok — ez az Isten-országa ben-
 netek — míg az ismeret vízióvá, míg a szere-
 tet exaltatióvá, míg az utánzás átváltozásá, iste-
 nüléssé nem lesz, ez az Isten-országa ott tul.
 Ha nem e program szerint indultok, tudástok
 sötétségbe ful, isteni életért enctoalódik...
 vessétek meg e poklot, e jégbarlangot, e töm-
 löczőt; a ki hitből, szeretetből él, az virágokon
 jár, szabadságot élvez. Az az Isten-országot
 hordozza magában... Atyám, jöjjön el a te
 országod.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 14.

Elnök: Perczel Dező.

Megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv hite-
 lesítése után bejelenti, hogy Rabár Endre egy
 a képviselőházhoz beküldött levelében lemond
 mandátumáról, bemutatja a beérkezett iromá-
 nyokat.

Következnek az interpellációkra a minisz-
 teri válaszok.

Torontáli állapotok.

Berzeviczy Albert vallás és közoktatás-
 ügyi miniszter válaszol Lendl Adolfnak a bu-
 ziai közalapítványi főtitárság működése tár-
 gyában 1903. december 12-én előterjesztett
 interpellációjára, melynek alapján vizsgálatot
 indított a buziási főtitárság ellen s ez alkalom-
 mal a vádak nem bizonyultak alaposoknak.
 Nevezetesen kiderült, hogy az albérllet, amiről
 Lendl panaszokodik, Buziás vidékén nincsen.
 Csak egy bérlő adta albérlletbe a földet, s
 ezért meg is bírságotlák 750 koronával. A kis-
 gazdák éppen olyan könnyen juthatnak bérllet-
 hez, mint a nagybérlők.

Lendl Adolf a miniszter adatait nem tartja éppen megbízhatónak, mert biztos tudomása van róla, hogy a kincstári földeknek csak nyolczadrészt adják bérletbe a kisgazdáknak, a többi föld a nagybérlők kezén van. Hivatkozik a vizsgálati iratokra, amelyekben valamennyi tanu, valami 70-80 ember, a buziási főtiszt ellen vallott, a legterhelőbb tanukat pedig, akiket bejelentettek, egyáltalán ki sem hallgatták. Ez a tusolás. Nem veszi tudomásul a vallás- és közoktatási miniszter választát.

Berzeviczy Albert vallás- és közoktatási miniszter határozottan visszautasítja az eltusolás vádját. Neki végre is a közalapítványok érdekét is szem előtt kell tartani.

Lendl Adolf szerint a közalapítványok is nyernének vele, ha a kisgazdák kezén volnának a földek, amelyeket a minap is árlejtés nélkül adtak ki egy nagybérlőnek, Szemlakon pedig igen sok ajánlattevő jelentkezett.

Rakovszky István: Panama! Azokat az embereket a bíróság elé kell állítani.

Lendl Adolf kéri a minisztert, hogy indíson így vizsgálatot.

Berzeviczy Albert kijelenti, hogy a szemlái esetben a közalapítványi bizottság javaslatára mellőzte az árlejtést.

A panama vádját tehát visszautasítja, ő nem panaszozik soha.

Rakovszky István tiltakozik az ellen, hogy a miniszter ezt az ügyet személyes kérdésre játssza át.

Fenntartja azt az állítását, hogy a szegény nép kijátszásával panama történt.

Az elnök elrendeli a szavazást, s az ellenzék kérésére megszámláltatja a szavazatokat.

A Ház a miniszter választát 88 szavazattal 55 szavazat ellenében tudomásul vette.

Interpellációk.

Tisza István gróf miniszterelnök válaszol Lovászy Márton interpellációjára a temesvári szerb püspökválasztás ügyében. A kormány alapos információ alapján meggyőződött róla, hogy Letics György alkalmas a temesvári püspöki állásra; az, hogy az új püspök távoli rokona a patriarchának, nem ok a választás megsemmisítésére.

A Ház a választ tudomásul vette.

Berzeviczy Albert közoktatási miniszter válaszol Viád Aurél egy régi interpellációjára, mely arról szól, hogy Zám községben a magyar iskolába kényszerítik a román gyermekeket.

A zámi állami iskolának román tanítónője van, román az iskolaszéki elnök is, tehát nincs oka panaszra az állami iskola ellen. Van ugyan felekezeti iskola is Zámiban, de ott magyarul nem tanítanak s a helyiség is oly szűk, hogy nem férnek be a tanulók, mivel az állami iskolában pedig volt hely, a gyermekek közül azokat, akik az állami iskolához közelebb laktak, utólag oda irták be s azokat a szülőket, akik nem engedték gyermekeiket az állami iskolába járni, megbírságotlák. (Helyeslés.)

A ház a miniszter választát tudomásul veszi.

Tallian Béla földmivélsügyi miniszter válaszol Nosz Gyula interpellációjára az állami érdek, hogy a Tátra legszebb vidékei idegenkézre ne kerüljenek. Hohenlohe herceg, aki őrjási területet vásárolt, még a turisták közlekedését is megtiltotta a maga birtokain. Mikor Hohenlohe újabb birtokot akart vásárolni, a kormánynak közbe kellett lépnie. A kormány végre egyezséget kötött a herceggel s megállapított egy határvonalat, amelyen innen a herceg nem vásárolhat birtokot. Hohenlohe köteles birtokain tíz év múlva már kizárólag magyar alkalmazottakat tartani s a turistautakon a közlekedést megengedni. Ezzel szemben a kormány támogatást ígért neki a megállapított területeken való birtokvásárláshoz és e területek között Szepes-Béla vidékén is.

Zboray Miklós: Jó protekciója lehet annak a hercegnek!

Rakovszky István: Ezért közpkereszték hullanak az égből!

Tallian Béla kijelenti, hogy ezt a szerződést még előde kötötte, de mivel erre a törvény is kötelezi, érte a felelősséget ő is elvállalja. A szerződést leteszi a Ház asztalára.

Rakovszky István kéri a szerződés kinyomtatását és napirendre tűzését.

Az elnök szerint erről most nem lehet határozni.

Nosz Gyula csak akkor veheti tudomásul a választ, ha ismérő a szerződést. Szepes-Béla városát valóságilag kényszerítik rá, hogy birtokát eladja Hohenlohe hercegnek. Münnich Aurél és Veszter Imre képviselők folytatják a tárgyalást. A kormány közgei a herceg kezére akarják játszani a szepes-bélai birtokot.

Tallian földmivélsügyi miniszter tiltakozik e vád ellen; a kormány ez ügy elbírálásánál mérlegelni fogja Szepes-Béla város érdekeit is.

Münnich Aurél személyes kérdésben szóval fel az igazság érdekében. (Derűtlenség a baloldalon.) O mint a Kárpátgyesület elnöke szerepelt ez ügyben, hogy a turista közlekedést a Hohenlohe birtokon is biztosíthassa.

Ennek azonban az volt a feltétele, hogy Hohenlohe egy vadászterületét megszerezhesse, ő valóban járt Szepes-Bélan, ahol az ügy megfontolását ajánlotta a város képviselőinek. Neki egyéb szerepe ez ügyben nem volt, tehát ne gyanúsítsák.

Nosz Gyula szerint Münnich nyilatkozata után sincs még tisztázva az a dolog. Összeérhetlenséget jelent be úgy Münnich, mint Veszter ellen, hogy az igazság kiderüljön.

A miniszter választának tudomásul vételére husz képviselő névszerinti szavazást kért, a szavazást holnapra halasztották.

Rakovszky István indítványozza, hogy a kormány és Hohenlohe herceg szerződése kinyomassék.

Tallian miniszter ehhez hozzájárul s a Ház is így értelemben határoz.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Vége a nagy harcoknak, a színház kérdése körül, amely már hetek óta nagy port vert fel.

Az agitáció dacára, a törvényhatósági bizottság többsége a szinügyi bizottság álláspontjára helyezkedett s a Gyémánt Jenő dr. és társai által beadott indítvány felett napirendre tért. Sokan fáztak ettől a kérdéstől. A felelőzések aláírói közül sokan távollétükkel tüntettek, mások pedig a szavazás előtt ugrottak meg a tereméből.

Az interpellációkat ez alkalommal lehetett utoljára a közgyűlés elején előterjeszteni. Eltek is ezzel a joggal többen. A jövő havi közgyűlésen már az új rend lép életbe. Az interpellációkat ezután csak akkor lehet előadni, amikor az óramutató tulment a 6 órán. Vajjon kinek lesz kedve akkor már interpellálni.

A közgyűlés infolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnököl.

Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Nozák Rezső, Ováry Lajos, Palotay László, dr. Pác Sándor, Rác Mihály, Schöpflin Agoston, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Altman Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferenc, Bertsey György, Czeglédy Jeremiás, Déry János, dr. Grósz Menyhért, dr. Halász Lajos, dr. Kecskeméty Lipót, dr. Kornstein Lajos, Mihály Adolf, Milibák József, id. Nagy Lajos, dr. Radó Ignácz, dr. Sarkady Lajos, Stern Herman Weisz Károly, Dr. Dési Géza, Domokos Károly, Feldmann Izidor, Dr. Friedlender Sámuel, Gábel Jakab, Dr. Kurländer Ede, Szmekta György, Ullmann Sándor, Weisz Mór, Barts Sándor, Bognár Sándor, Deutsch K. J. Farkas Izidor, Frankl Lázár, Guttman József, Dr.

Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Huzella Gyula, Hillinger Lipót, Incze Lajos, Ländrer Ferenc, Mihály Pál, Dr. Mihály Lajos, Miskolezy Barnabás, Molnár Lajos, Dr. Moskovits József, Moskovits Miksa, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyíry György, Oláh Ferenc, Papp György, Pekanovits Imre, Rothbart Bernáth, Rendes Vilmos, Ifj. Rimánóczy Kálmán, Révész Jakab, Dr. Schweiger Ede, Steiner M. Albert, Schenker Mihály, Száhlender Károly, Ternyei Antal, Weiszlovits Adolf, Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, dr. Istvánffy István I. aljegyző, Eleméry Ferenc, III. aljegyző, Gerő Armin rendőrkapitány, Komlóssy József tanácsnok, Darvasy Lajos, Lukács Ödön, Dus László t. főügyész, Tóth Márton t. főügyész, Szántó Lajos közgyám, dr. Baróthy Akos t. főorvos, Kőszeghy József főmérnök, Ragány János főszámvevő, Gesztesi Ödön alszámvevő, Szüts Géza alszámvevő, Hegedüs Géza főpénztárnok, Jablonszky Emil adópénztárnok, Lakos Lajos levéltárnok.

Bordé Ferenc főjegyző felolvasta a polgármester jelentését, amelynek érdekesebb adatait már közöltük. Felemlíti még a polgármester jelentése, hogy Lovas Zsigmond városi mérnök állásáról lemondott; a főispán a lemondást elfogadta s az állás betöltését elrendelte. Somogyi szinigazgató a városi árvaáz javára szinlelőadást rendezett, amelyen Küry díjazással lépett fel. Az előadás 900 koronát jövedelmezett. — A Nagyváradi Taaerékpénztár 100 koronát, Józsa Mihály 10 koronát, a közúti vasút társaság 50 koronát adakoztak a városi árvaáz javára. A jelentést tudomásulvették s Küry Klárának és a többi adakozóknak köszönetet szavaztak.

Interpellációk.

Szokoly Tamás kezdte meg az interpellációk sorát. A villamos áram nappal nincsen felhasználva; Hollós József kir. főmérnök javasolta, hogy a vízvezetési telep hajtására használják fel a villanyerőt, ami haszonnal járna. Intézkedett-e e tekintetben a tanács? — A sztrájkoló asztalosok nem engedik a munkásokat dolgozni, azokat inzultálják. A főispán nem védi meg őket, — kifogásolja, hogy a város a nem eladásra behozott dolgok után is szedi a vásárvámokat, ami ellenkezik a miniszter rendelkezésével. Ezt szüntessék be. — A városi igákat nem használják ki kellőleg, azokra így sokat fizet a város.

Dr. Sarkady Lajos rámutat az anomáliára, hogy az iparosok részére éjjel nem adnak erőátvitelt villamos áramot, holott a szabályrendelet szerint a városi telep a nap minden szakában köteles energiát adni az iparosoknak. Erre nézve felvilágosítást kér.

Dr. Radó Ignácz a Peczeptak szabályozását sürgeti.

Weisz Mór helyteleníti, hogy a melléletezések nem seprik és nem locsolják.

A polgármester válasza.

Rimler Károly polgármester válaszol az interpellációkra. — A vízvezetési telep gépeinek villanyval való hajtása dolgában megkeltett kérdésni Farkas Kálmán műszaki tanácsost, a vízmű felügyelőjét. Farkas óvja a várost az üzem változtatástól, mert annak szomorú következményei lehetnek. Igaz, hogy előnye is származna ebből s ezért az engedélyt el kell osztani. Legközelebb elől a kérdés. — A vámkezelésnél a szabályokat betartják. — Az igák alkalmazása haszonnal jár. Igaz, hogy teljesen nincsenek kihasználva. Ez irányban intézkedni fog. — Az iparosoknak éjjel is adnak villamos energiát, de nem a nappali kedvezményes árban. Ezt tudták az illető iparosok az szerződés megkötésekor. — A Pecze-szabályozásának kérdése a megyénél van elbírálás alatt. A főispán és alispán megígérték, hogy siettetik a kérdés megoldását.

Gerő Armin örül, hogy alkalma van az asztalos sztrájk ügyében nyilatkozni. Csak kisebb konfliktusok történtek s egy része áttért az ügyességhez, a többi az ipartestülethez. Bérharcz nincs, csak egy műhelyrendért van a sztrájk. Békéltetésre összehívta az iparosokat de azok meg sem jelentek. A műhely-

rendek nics jogalapja. Reméli, hogy az iparosok az indokolatlan követelményről elállanak.

Köszeghy József kijelenti, hogy értesülése szerint a Pecze-patak szabályozása tárgyában egy olyan terv lett a megyéhez beadva, amelynek alapján meggyezés jön létre.

Komlóssy József a vámszabályzatra hivatkozik, hogy azok a dolgok adómentesek, amelyeket az illető nagyvárad lakosok saját fogataikon, saját szükségleteikre hoznak be. A szabályzatot szigorúan betartják.

A viszonyválaszok meghallgatása után a polgármester választ tudomásul vették.

Az igazoló választmány beterjesztette a kir. közigazgatási bíróság leiratát, melylyel Levitter Miksát a virilisek közé felvette dr. Mayer helyet.

Tudomásul vették, a közigazgatási bizottság jelentésével együtt.

A választóijog kiterjesztése.

Szepesmegye pártolás czéljából megküldte a képviselőházhoz intézett feliratát, amelyben a választóijogot az értelmiség alapján akként akarják szabályozni, hogy csak a magyarul irni-olvasni és számolni tudó nagykorúaknak legyen szavazati-joguk, az adó cenzusra való tekintet nélkül. — A tanács javasolja, hogy térjenek napirendre az átirat felett.

Gábel Jakab méltónak tartja, hogy a választói jog szabályozásánál a magyarság szempontjából hazafiasan járjunk el. Aki befoly a közügy intézésébe, tudjon magyarul irni, olvasni.

Balogh Döme ezt nem tartja igazságosnak 20 év múlva lehet ezt követelni, de nem ma, mert régebben nem szorították a gyermekeket a magyar nyelv tanulására.

Dr. Molnár Imre hivatkozik arra, hogy a magyar mindig türelmes volt. Még ma sincs elég magyar iskola. Ha mindent megtettünk az iskolázás terén, akkor 15—20 év múlva követelhetjük ezt.

Dr. Grósz Menyhért valami formában állásfoglalást kíván. Egyszerűen napirendre nem térhetünk. Leghelyesebb, ha Szepesvármegye feliratát pártoljuk.

Dr. Kecskeméti Lipót feltétlenül követelni kell a magyar nyelv tudását, még pressióvalis. Kényszeríthetjük erre a vál. jog kiterjesztésével is. Ha Szepesmegye nem küldi idő ez átiratot, nekünk kellene ezt megtenni.

Dr. Halász Lajos és **Szokoly Tamás** pártolják Szepesmegye átiratát.

Dr. Kurländer Ede mint törvényt, nem szavazná meg most a feliratban foglaltakat, de azért írjon fel ily irányban minél több törvényhatóság, mert ezzel előkészítik azt, amit Szepesmegye kíván.

Dr. Friedländer Samu nincsen a jogfosztás mellett, mert az barbárság volna, ha a nemzetiségekre erőszakkal akarnánk a magyar nyelvet nyomni. A cél szent, de azt ne erőszakos eszközökkel vigyük keresztül. A közoktatási törvényt úgy módosítsák, hogy tanító nem lehet más, csak aki magyarul tud.

Dr. Molnár Imre ahhoz hozzájárul, hogy a választói jogot az értelmiség alapján terjesszék ki. A másik része a dolognak a hazafiságot érinti. Ezeket és ezeket megfosztásának a választói jogtól, akinek most meg van ez a joguk. 4000 nem magyar iskolánk van állami felügyelet alatt s nem tudjuk kivinni, hogy ezekben magyarul tanítsanak. Most akarnak törvényt hozni, hogy mindenütt magyarul tanítsanak. Ois óhajtja, hogy 20 millió magyar, legyen, csak az ezekben térnek el.

A többség a tanács javaslatát mellőzte s Szepesvármegye feliratát pártolják.

Dr. Radó Ignác indítványára ezután

a színház ügyet

vették tárgyalás alá.

A tanács előterjesztésében ismerteti az ügyet, a beadott felelőzést és indítványt s ja-

vasolja, miszerint a felelőzésnek helye nincs, az indítvány felett pedig a törvényhatóság akkor határoz, ha a szünügyi bizottság a szerződést beterjeszti. A szünigazgató megválasztása a szabályrendelet szerint a szünügyi bizottság joga, ezért az indítvány felett napirendre térnek.

Dr. Friedländer Samu kijelenti, hogy a szünügyi bizottság határozatát elfogadja, a mely szerint a többség kimondotta, hogy a színházat a pályázat mellőzésével Somogyinak adja. Közbejött egy tünet, 50 aláíró nem alkalmas módon felelőzött. Mikor erről a szünügyi bizottság értesült, megállott a dologgal, nobilisan, különösen az elnök. Ezért bizalommal kell lenni a bizottság iránt továbbra is. Indítványozza, hogy a felelőzés és indítvány elvetésével adják vissza a dolgot a szünügyi bizottságnak, hogy a felmerült viszonyok tekintetbe vételével intézze tovább ezt a kérdést. Meg kell kísérteni a békés megoldást.

Dr. Hoványi Géza nem látja a békét a Friedländer indítványában. Ma vagy később, csak határozni kell a kérdésben. — A bizottsági tagok egy része, nem ösmerve a szabályzatot, s egyesek részéről felkeresettvén, meg sem gondolva aláírta a felelőzést. Nem ösmerték a helyzetet, másként nem irták volna alá. A szabályzat a szünügyi bizottságra ruhazza az igazgató megválasztását, de nincs benne, hogy pályázat útján. Felkérheti a bizottság bármelyik szünigazgatót, ez is választás. Illő, méltányos-e a pályázat akkor, mikor a szünügyi bizottság többsége megelégedve van s a felelősség teljes tudatában adta le szavazatát, mikor Somogyi 4 évi itteni s 40 évi szünész működését honorálta. Egyes kifogások lehetnek a közönség egészen megvan elégedve Somogyival. Meg van a biztosíték is arra, hogy ha kötelességét nem teljesítendő az igazgató, a szerződést felmondhassák. A múlt év elég garancia, a jövőben pedig meg lesz a mód a szerződés beterjesztésekor, hogy határozhatnak. Ma nem csak véleményező, de határozathozatali joga is van a szünügyi bizottságnak. Ha másként változtatják a szabályzatot, a bizottság akkor teljesítheti kötelességét. A kötelességteljesítés nem hatalmi kérdés. Nem helyes lerombolni a bizottság tekintélyét sajátban és a közönség között s ezzel terrorizálni a bizottsági tagokat. (Zaj. Taps.) Alkotmányos eljárás volt, hogy a szünügyi bizottság elhalasztotta szerződés tárgyalását s meg volt győződve, hogy a törvényhatóság másként nem határoz. Ohajtáná, hogy a kérdés békésen oldassék meg. Mindég megnyugszik a többség határozatában s nem felelőz. Az autonómiát abban látja, ha a jogérvényes határozat előtt meghajlik inkább, mint hogy felsőbb hatalom az ő véleményét erőszakolja a többségre. Meg van győződve, hogy az a nézet, amelyet ők vallanak a közönség többségének nézete. Rossz volna, ha itt fejtegetnék a kérdést, mert akkor nem közügy lenne, hanem átére a személyes térére.

Dr. Gyémánt Jenő a beadott indítvány elfogadását kéri, mert a törvény előírja a városi javak pályázat útján való értékesítését.

Dr. Berkovits Ferencz szintén aláírta volna, ha látja, a beadott felelőzést, mert itt csak hatalmi kérdésről van szó. Ha a szerződést megkötötték volna, azt elfogadná. A szabályrendelet interpretálásáról van szó, s ehhez a közgyűlésnek van joga. Miért zárják el, hogy esetleg jobb társulat jöjjön (Zaj. Taps. Közbekiáltások; Frázis!) Az indítvány elfogadásával jogesorbítás nem forog fenn, csak utasítást ad

a közgyűlés. Mondja ki a közgyűlés, hogy elvárja a szünügyi bizottságtól, miként ezen jogát pályázat útján érvényesíti.

Dr. Halász Lajos személyes kérdésben szólal. Az aláírók tudták, hogy a pályázat kiírásáról van szó.

Ezzel a vita véget ért s névszerinti szavazással döntöttek a kérdésben.

Beadott 85 szavazat s ebből 48 a tanács javaslatát fogadta el s így a felelőzés és indítvány felett napirendre tértek.

A napirendre térés mellett »igen«-nel, az indítvány elfogadása mellett »nem«-mel szavaztak.

A szavazatok így oszlottak meg:

Igen:

Dr. Bozóky Alajos
Bozóky Béla
Frankó Endre
Hlatky Endre
dr. Hoványi Géza
dr. Konrád Márk
dr. Molnár Imre
dr. Pácz Sándor
Schöpflin Agoston
Szokoly Tamás
dr. Altmann Jakab
dr. Grósz Menyhért
dr. Radó Ignác
Stern Hermann
dr. Dési Géza
Frankl Lázár
Harmathy Károly
Huzella Gyula
Ländler Ferencz
dr. Mihály Lajos
Miskolczi Barna
dr. Moskovits József
Munk Jakab
Müller Salamon
Nyíry György
Pekanovits Imre
Rendes Vilmos
ifj. Rimanóczy Kálmán
dr. Schweiger Ede
Weiszlovits Adolf
Rimler Károly
Bordé Ferencz
dr. Istvánffy István
Eleméry Ferencz
Gerő Armin
Komlóssy József
Darvassy Lajos
Lukács Ödön
Dús László
Tóth Márton
Szántó Lajos
dr. Baróthy Akos
Köszeghy József
Ragány János
Szűts Géza
Hegedüs Géza
Jablonszky Emil
Lakos Lajos.

Nem:

Kaczián Károly
Mezey Mihály
Nozák Rezső
Ováry Lajos
Rác Mihály
dr. Várady Zsigmond
Balogh Döme
Beczky Lajos
dr. Berkovits Ferencz
Bertsey György
Czeglédy Jeremiás
Déry János
dr. Halász Lajos
dr. Kecskeméthy Lipót
Milibák József
id. Nagy Lajos
dr. Sarkadi Lajos,
Weisz Károly
Feldmann Izidor
dr. Friedländer Sámuel
Gábel Jakab
dr. Kurländer Ede
Smetka György
Weisz Mór
Bognár Sándor
Deutsch K. I.
Farkas Izidor
Guttmann József
dr. Gyémánt Jenő
Incze Lajos
Mihály Pál
Oláh Ferencz
Rothbart Bernát
Révész Jakab
Steiner M. Albert
Schenker Mihály
Ternyei Antal.

Még néhány kisebb ügyet tárgyaltak le s az ülést háromnegyed 7 órakor berekesztették. Ma délután 3 órakor folytatják a hátrélevő ügyek tárgyalását.

A Katholikus Szabad Liceum zárünnepélye.

Utolsó estélye volt tegnap a Katholikus Szabad Liceum ez idei ciklusának.

Ismét fényes siker, ismét egy fényesen záródott esztendő.

Csekélyke kezdetből indult meg a Katholikus Szabad Liceum. Néhány szerény kis ünnepélyt rendezett a Kör saját helyiségében! A szerény ünnepélyeknek mindig nagyobb közönsége lett, úgy hogy végre szűknek bizonyult a Kör helyisége.

A helyiség arányában bővült a program is, úgy hogy ma már a Katholikus Szabad Li-

czeum irodalmi és művészeti tekintetben vezérszerepre közdötte fel magát.

Nagyvárad szellemi élete nem volna teljes a Kath. Szabad Liceum nélkül.

Három évi ciklusban folyton emelkedett az előadások színvonala s folyton emelkedett a közönség érdeklődése is. Ez a legcsattanósabb bizonyítéka annak, hogy a Kath. Szabad Liceumnak nagy és fontos hivatása van Nagyváradon, a mely hivatást be is tölt.

A tegnapi zárünnepély remekül fejezte be az idei ciklust.

Csupa elsőrendű erőkből volt összeállítva a szereplők névsora, úgy [hogy ez az estély minden tekintetben páratlan sikerűnek mondható.

Első pont volt Tóth Eleknek, a Szigligeti-színház elsőrendű művészeinek szavalata. Móra Istvánnak *Katóka* című költeményét adta elő. Mintaszerű szavalt volt. Mélyszéles érzés, meghatóan bensőséges hang, kifejezésteljes előadás. Móra poéta volt mikor e verset megírta, de Tóth Elek is poéta-lélek volt, a hogyan előadta. Szívből és szívhöz szólt — bátran kiirhatjuk, hogy Nagyváradon még ilyen remek szavaltot nem hallottunk. Viharos tapsokban nyilvánult a közönség elismerése.

Zeneművészeti szám következett ezután. *Szmazsenka* Ernő M. Á. V. felügyelő Rubinsteinnek egyik legszebb szonátáját adta elő. Varró Domokosné urnő zongorakísérete mellett. Ritkán lehet találni két, jobban harmonizáló művészeget, mint Varróné urnő és Szmazsenka.

Egyik a zongorán, másik a gordonkán klasszikus tökélytel játszik, náluk jobb művészerők városunkban nincsenek. Csakis ők voltak képesek megoldani azt a nehéz feladatot, melyet Rubinstein szonátájának előadása művészemberre ró.

Remek technikával, mély érzéssel s bámulatos precizitással játszottak, úgy, hogy játékkuk a legmagasabb zenei élvezetet nyújtotta a közönségnek.

Játékkuk után zúgott a taps, viharzott az éljen, úgy, hogy kénytelenek voltak még egy Rubinstein melódiát előadni. Természetesen erre a művészi ráadásra még hálásabb éljenzés következett.

Varró Domokosné urnőt a rendezőség remek csokorral lepte meg.

Szmrecsányi Pál püspök külön is megköszönte a művészeknek és művésznők közreműködését.

A zenei harmonia után, új, felséges harmonia töltötte be a hallgatóság lelkét, az igazán nagy gondolatok harmóniája.

Prohászka beszélt!

Az emberről szólott, kinek hatalma alá adta az Ur az egész teremest. Ez az ember egész haladása ennek az uralomnak biztosítása volt.

Felállította trónját a világ felett és ur lett tudása által tűz, víz, levegő és föld felett. Hatalmas tehát, de boldog is akar lenni. A boldogságot csak az hozza meg, ha az ő uralma Isten legfőbb uralmának harmonizál, ha Regnum Dei, Isten országa leszáll a földre.

Ez nem institúciók által, nem a messze jövőben történik meg, hanem minden emberben külön a hit által. Mert az ember egyéniség s nem tucatonként, de külön lehet boldog.

Nagy értékű a tudás, mely jogos világ-

uralmat biztosít az embernek, de csak a hittel együtt teszi boldoggá az uralkodó embert.

A beszéd szövege főhelyünkön egész terjedelmében adva van.

Nagy, mélyszéles gondolatokat, szédületesen magas nézőpontot ad a gondolkodásnak, a ki figyelmesen olvassa, Prohászka elragadó apostoli lelkes előadása nélkül is megérti a bensőségteljes ovációt, a mely szavai után kitört.

Prohászka megjelenése feledhetlen emléke lesz városunk intelligens közönségének.

Berekesztette az ünnepélyt az Orsolyazárda növendékeinek énekkara. *Szentgály* Gyula Rákóczy-indulóját adták elő, a melyet *Neworall* István zenetanár irt át kitűnően zongorára, négy kézre.

A hatásos, remek ének felvillanyozta a vért s gyújtó lelkesedést keltett. Pompásan volt betanítva s pompásan előadva. Ugy zongorán, mint énekkarban.

Zongorán négy kézre játszották Kerekes Anna és Vertán Sarolta kisasszonyok.

Az énekkarban pedig *Neworall* István vezérlése alatt részt vettek:

I. *Soprán*: Buhl Ferike, Buzáth Margit, Bertin Gizike, Fluk Irén, Grósz nővérek, Herkner Szidike, Nutz Etelka, Schönstein Erzsébet, Takács Ilona, Venter Valéria, Véczy Margit.

II. *Soprán*: Bérczy Mariska, Bezlanovits Olga, Budaházy Olga, Borbély Mária, Filip Anna, Györfly Gizella, Kollársz Margit, Kovács Irén, Muhoray Margit, Mayr Mariska, Münch Etelka, Némény Anna.

Alt: Baldy Zseni, Korhutia Viktoria, Láposy Erzsike, Mayr Erzsike, Páll Ella, Zdrabál Irma.

A rendezőség a közreműködőket csinos válicsokrokkal lepte meg.

A főgimnázium disztermét zsufolásig megtöltötte az előkelő közönség, melynek soraiból csak egy töredéket sikerült összejegyeznünk a következőkben:

Notabilitások: Dr. Szmrecsányi Pál megyés püspök, Vinkler József, Radnay Farkas püspökök, Grócz Béla, Fetszer Antal, Palotay László, Bundala Mihály kanonokos, Laurán Agoston püsp. helynök, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Nagy Géza, dr. Molnár Imre, Ováry Sándor, dr. Hoványi Gyula, dr. Szolcsányi Hugó, Ficzek Lajos, Mayr Sándor, dr. Mártonffy Marcell, Lopussny Gyula, Agoston Péter, dr. Baróthy Pál, Sal Ferencz, Frankó Ede, Tóth Márton, Bozóky Béla, Szathmáry-Király Andor, dr. Imrik Péter, Novotny S. Alfons, Géczy Lajos, Stauber József, Pekanovits Imre, Böszörményi Géza, dr. Vucskics Gyula, Körössy Endre, Kovács József, Kappel György, dr. Imrik Gusztáv, Wallner Odón, Stark Gyula, dr. Márkus László, Katona József, Kardeván Károly.

Urhölgyek: Özv. báró Gerliczy Félixné Korniss Lujza grófnő, Podmaniczky Emmy bárónő, dr. Agoston Péterné, Anlauf Jánosné, özv. Amou Károlyné, Bodnár Gyuláné, Bodnár Irénke és Bodnár Malvinka, Bérczy Imréné, Bérczy nővérek, Böszörményi Gézáné, Böszörményi Tilda, özv. Bilinsky Soterné, Barabás Béláné, Barabás nővérek, Bozóky Béláné, Bozóky Nóra, Bodnár Jánosné, Beszedics Ilonka, Cseresnyés Albertné, Cseresnyés Izuka, Bánáti Rózsika, Csathó Lászlóné, özv. Csányiné, Csányi nővérek, Dus Lászlóné, Dus Pirokska, Csipkés Sándorné, Elő Jánosné, Farkas Józsefné, Farkas nővérek, Frankó Eadréné, Frankó Etelka, Ficzek Lajosné, Ferdényi Olivérné, Ferdényi Ilonka, Frankó Józsefné, Fülöp Etelka, Grósz Józsefné, Grósz Eszike, Gréger Józsefné, özv. Grünwald Henriké, Géczy Lajosné, Hannig Micsike, dr. Hoványi Gézáné, Hanzély Sán-

doré, dr. Hoványi Gyuláné, Herkner Péterné, Herkner Elvira és Szidike, Hegedüs Gézáné, Hegedüs Ilonka és Irma, Huischenreiter Ida, dr. Imrik Péterné, Imrik Mártha és Bella, dr. Imrik Gusztávné, Jancsó Lajosné, Jancsák Mariska, Kugler Antalné, Kovács Mihályné, özv. Kreutz Ferenczné, Kunta Józsefné, özv. Krüger Viktorné, Kovács Béláné, Kovács Emma, dr. Kovács S. Jánosné, Katona Józsefné, özv. Kutka Gézáné, Kutka Gizella, Kappel Györgyné, Kolthay Gyözné, Keledy Józsefné, Keledy nővérek, dr. Molnár Imréné, Molnár Jolánka, Mayr Sándorné, Markovits Antalné, Markovits Villy, Mártonffy Marcellné, Melnek Lajosné, Nizsalovszky Endréné, Nesztor Józsefné, dr. Nagy Gézáné, Nagy Mártonné, Nadányi Miklósné, Nadányi Boriska, Neworall Istvánné, Ováry Sándorné, Olasz Akosné, dr. Papp Oszkárné, Papp Ella, Peiser Károlyné, Peiser Sárika, özv. Paluga Agostonné, Paluga Márta, dr. Popu Györgyné, Piopu Luczia és Déli, Papp Károlyné, Pekanovits Imréné, Pekanovits Marait, özv. Péterffy Istvánné, Paczkó Aladárné, Pilián Ferenczné, Rozsly nővérek, özv. dr. Személy Kálmánné, Sebessy Béláné, Sebessy Erzsike, Stauber Józsefné, Stauber Ida, Szabó Gáborné, Szabó Ilona, Szentlélek Kálmáné, Szatirill Mária, Schlauch Jozsefin, Szunyogh Lórándné, Sal Ferenczné, Sürger Bertalanné, Szathmáry-Király Andorné, Szapok Matild, Steil Róza, Szokoly Tamásné, Szokoly Irénke, Szmazsenka Ernőné, Sebő Annuska, Székely Irma és Aranka, Szatirill Ferenczné, Szemes Ilonka, Tátray Kálmánné, Tabéry Armióné, Tátray Sándorné, Tóth Mártonné, Tetár Zoltánné, Tranbauzer Rózsika, dr. Tóty Endréné, Varró Domokosné, özv. Vidovich Bonaventurané, Vargha Ilonka, Wallner Odónné, Vitális Paula, Zdrabál Lajosné.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Április 15. Szigligeti társaság közgyűlése.
Április 24. A Nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlítsen szíveskedjenek.

* **Vacsora** dr. Prohászka Ottokár tiszteletére. *Bognár* István apátkanonok tegnap este szűk baráti körben kedélyes vacsorát rendezett a Katholikus Szabad Liceum ünnepelt szónoka dr. *Prohászka* Ottokár tiszteletére. A vendégszerető házigazda asztalánál jelen voltak: dr. Prohászka Ottokár, Fetszer Antal, Grócz Béla, Bundala Mihály, dr. Vucskics Gyula, dr. Némethy Gyula, Halász Gyula, Csicsay Alajos, dr. Hoványi Gyula, dr. Lindenberger és dr. Krüger Aladár. *Bognár* István megindító, lendületes beszédben köszöntötte fel Prohászkat, a ki erre megható, szép beszédben felelt s eltette a vendégszerető házigazdát, a ki neki mestere s a keresztényi igaz türelemnek példányképe. A társaság a legjobb hangulatban sokáig együtt maradt, a mikor dr. Prohászka a 11 óras vonattal Budapestre utazott. A társaság nagy része kikísérte a Kör illusztris vendégét a vonatához s tőle szívélyes bucsuzást vett — a viszontlátásig.

* **Uj szolgabíró.** *Altnóder* Béla városi közigazgatási gyakornokot Szilágyvármegye tegnapi közgyűlésén szolgabírónak választották.

* **Háziestély** a Kath. Legényegyletben. A nagyváradai Kath. Legényegylet vasárnap, a hó 17-én tartja meg április havi háziestélyét az

egylet Teleky-utcai helyiségében. Az estélyt ünnepélyes tagfőlvétel és ügyes kis műsor nyitja meg. Kezdeté este 7 órakor. E szokásos családi estélyekre az egylet külön meghívókat nem bocsájt ki.

* **Felhívás.** A nagyváradai állami kisdudovodáknál a szükséges segédkezésre több egyén nyerhet alkalmazást. Felhívom azért mindazon képesített óvó- és menedékházvezetőket, kik ezen segédkezés végzésére vállalkozni óhajtanak, hogy Réz Mihály közs. isk. felügyelő-igazgató urnál (Városház, II. em. 23. a.) d. e. 11—12-ig, d. u. 4—5-ig jelentkezzenek. **Mezey Mihály**, áll. kisdudovodai felügyelő biz. elnök.

* **Uj doktor.** **Sebő Mihály** a nagyváradai jogász ifjúság egyik lepszimpathikusabb tehetséges tagja tegnap tette le kiváló sikerrel, Kolozsváron a doktori szigorlatot. Az új jogtudort szombaton avatják doktorrá Kolozsváron.

* **Gróf Károlyi Tibor** temetéséhez. Gróf Károlyi Tibor, volt főrendiházi elnök Mácsán történeti temetése alkalmával a főrendiház küldöttségén kívül a főrendiház tisztikara is képviselve volt. Nagy István, a főrendiház titkára által, ki a tisztikar nevében legmólyebb részvétét fejezte ki a súlyos csapás által éri gyászoló főuri családnak.

* **Pénzhamisításra adta magát.** A rendőrséget tegnapelőtt késő este értesítették, hogy a csillagvárosi réten egy gyanús alak jár-kelel és több helyen ás. A helyszínre kiküldött Molnár Márk rendőr üzőbe vette a gyanús alakot, akit a temető táján el is fogott és megmozdított. Az embernél hamis pénz készítésére való eszközöket talált, u. m. husz filléres gipsz lenyomatát és jelentékeny mennyiségű hamis 20 fillérest is. A rendőrségre bekísért egyén itt azután tördelmes vallomást tett és elmondta, hogy **Cs. Szabó Sándor** a neve, hajdu-szoboszlói illetőségű és rablógyilkosságért már 15 évi fegyházat is ült, honnan 1895-ben szabadult ki s jelenleg hamispénzgyártást kísérelt meg. A sürgönyileg értesített hajdusoboszlói rendőrség tegnap küldött sürgöny-válaszában megerősítette Szabó Sándor vallomását azonhozzáadásul, hogy a nevezettét különféle lopások miatt jelenleg is keresik. Lezáriák majd később átadják az ügyészségnek.

* **Eljegyzés** **Weisz Mór**, a nagyváradai sörgyár főtisztviselője a Magántisztviselők Egyesületének jegyzője eljegyezte **Löwenstein** Malvinkát, Löwenstein Vilmos aradi polgár bájos leányát.

* **Uj tb. városi ügyész.** Dr. **Beöthy** László főispán a tegnapi városi közgyűlésen dr. **Tóth** Ferencz ügyvédet tiszteletbeli városi ügyészé nevezte ki.

* **Öngyilkos öregasszony.** **Ozveggy Czeglédy** Jánosné Körös u. 62. sz. a. házában tegnap estefelé felakasztotta magát. A 79 éves öregasszony készült végzetes tetteire, mert szobájába zárkózva a tükrököt befüggönyözte, hasonlóképpen az ablakokat is. Előzetesen hozzátartozóit megkérte, hogy szép temetést rendezzenek neki ha meghalt és koporsójára nagy koszorút tegyenek. Azután egy a falba vert erős szegre felakasztotta magát. Tettét a házában lakó **Klein** Géza asztalossegéd és **Valinger** Imre kefékölségéd vették észre legelőbb is akik rátörték az ajtót este 9 óra tájt, de már akkor az öngyilkosban nem volt élet. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget is, mely azonban a hullát a lakáson hagyta.

* **Angol tanfolyam** Nagyváradon. A napokban angol nyelviskola nyílik meg Nagyváradon

felnöttek részére. Modern, kitűnő módszer alapján esti kurzusokon havi 14 órán át hat hónap alatt bárki megtanulhat angolul folyékonyan beszélni és írni, **könyvek nélkül**, természetes módszer alapján. A tandíj a 6 havi kurzusra 30 forint, amely 5 forintos havi részletekben fizethető. A sikerért kezességet vállal az iskola vezetője. Egy-egy csoportban csak 5—5 ember vehet részt. Hölgyeknek külön tanfolyam. Privát órák házon kívül igen mérsékelt díjazás mellett. Érdeklődők »Johnson Iskola« címen írjanak a lap kiadóhivatalába.

* **Hymen.** **Stebenyei** József, a jónévű fiatal poéta, a kiváló hírlapíró, több fővárosi hírlap munkatársa eljegyezte **Szombathy** Károly debreczeni rendőrállomány nagyműveltségű bájos leányát, a mi kedves postamunkatársunkat **Szombathy** Margitot.

* **Abbáziából eltűnt uriember.** Három héttel ezelőtt Budapestről Schubert Frigyes, előkelő, dúsagazdag műépítő érkezett Abbáziába Béla nevű öccsével és leányával dr. Dégen Arpádnéval, hogy asztmája ellen gyógyulást keressen és hogy öccse súlyos természetű neurasztémiájától szabaduljon. Schubert Bélát nagyon féltették, mert folyton öngyilkossági szándékkal foglalkozott és napokon át szinte érzéketlenül feküdt a tengerparton és bámulta a vizet. Néhány nappal ezelőtt aztán eltűnt a fiatal ember Abbáziából s teljesen nyoma vesztett. A családja kétségbe van esve s báromszáz korona jutalmat ad annak, aki a fiatal ember nyomára vezet. A fiumei, voloskai és a budapesti rendőrség széleskörű nyomozást indított. Schubert Frigyes és leánya ma visszamentek Budapestre.

* **Repülő papírpénzek.** Weisz Mór magánzó, helyi lakos megjelent a hivatalos órákban a főkapitánynál és elmondta, hogy a Bémer-téren a járdán a szél husz és ötvenkoronás bankjegyeket fujdogált. A járók-kelők közül többen és buzgón vadászták a röpködő bankókat, ő maga 170 koronát tevő egy drb. 50 koronás és 6 drb. 20 koronás bankjegyet fogott el, a melyeket át is szolgált. Tényleg át is adott a főkapitánynak 170 koronát. Az eset ugylászik azt akarja elhárítani, hogy városunkban sok lehet a pénz, mert ime a szél is fujdogálja világos nappal az utcán.

* **Brutális férfi.** **Indre** Mari nagyürögdi illetőségű hajléktalan nő **Rocska** János szintén hajléktalan és foglalkozás nélküli egyén kivel együtt a régi rendőrségi épületet lakta az utóbbi időben, tegnap este vaslábassal úgy fejbe ütötte, hogy **Indre** Mariát kórházba kellett szállítani. **Rocska** megszökött.

* **Közrekerült tolvaj villanyszerelő.** **Israel** Jakab 23 éves géplakatossegéd, legutóbb városi villanyszerelő még a múlt hó 10-én dr. **Moskovits** József Nagy Sándor-utcai lakásában járt, hogy a berendezést kijavítsa. Ténykedései közben az éjjeli szekrény fiókjában volt nő arany órákat és arany lánczot is elkezelte. Zsákmányát Budapestre vitte s itt egy Seif Károly nevű rovvott multu egyénnek adta át értékesítés végett. A megbízott el is járt egy budapesti ékszerésznél, azonban a vásáron rajta vesztett, maga is a rendőrségre került, hol mindent bevallott. — **Israel** úgy látszik neszét vette a dolgnak, mert Fiuméba utazott, de tegnap visszatért Nagyváradra, azonban vesztőre, mert itt Erzsébet utcán lakó menyasszonyánál tegnap éjszaka fél 12 órakor letartóztatta őt **Patak** fogalmazó és Bot rendőrelőőr, s így **Israel**, a ki közfoglóját akarta ünnepelni, ma az ügyészség börtönébe került.

* **Leakarta a rendőrt kenyerezni.** **Nagy** Sándor Tiliskó-utcai lakos az éjszaka széles jó kedvében bejárta az utcákat forgópiszocsaló lövöldözőt, mikor aztán **Kovács** László rendőr vállatára fogta, egy egykoronást adott a rendőrnök, hogy az szemet hunyva, ne csináljon neai a rendőr kellemetlenséget. A rendőr azonban tudva kötelességét előállította **Nagy** Sándort kitél a fegyvert elkobozták és mellé csatolták corpus dilitüként az egy koronát is.

x **Ritka alkalom** kínálkozik most a t. közönségnek szükségletei olcsó beszerzésére. A jó hírnevű **Kovács** L. és társa cég ugyanis, miután Zöldfa-utca 38. sz. alatti üzletét feloszlatta, hatóságilag engedélyezett végeladást rendez és raktári készletét gyári áron alul hozza eladásba. Felhívjuk a t. közönség figyelmét a lapunkban közzétett hirdetésre. 593.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Péntek: Takarodó ujdonság.
Szombat: Takarodó.

Lotti ezredesei.

Ebben a burlex angol operettben egyéniségének minden apró részletben megfelelő szerepben lépett föl tegnap **Feledi** Boriska Charlot szerepében a chasonettek minden pajzanságát, dizkrét finomsággal juttatta érvényre a művésznőt. Hangban, táncban, furlangos ötletes pajzanságban tökéletes chasonettet alakított. A közkedvelt francia coupléval pedig elragadta a közönséget. Egyébként is sikerült előadás volt. **Krasznay**, **Szalmáry**, **Deésy**, **Bérczy** sikerült karikatúrái most sem veszítettek hatásukból.

NYILTTÉR.

Arany órák

chloronométre és ütőszerekkel
fél árban

már 120 koronától, valamint minden-
nemű ékszer a legolcsóbban

433

kapható:

KÁLMÁN SÁNDOR

ékszerésznél,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Javitások és átalakítások a legfinomabb kivitelben.

Telefonszám: 409.

Telefonszám: 409

Jelzálog-kölcsön.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint **Nagyváradon, Lakatos-utca 4. szám alatt**

jelzálog-kölcsönt közvetítő
irodát
nyitottam.

Közvetitek előnyös feltételek mellett törlesztéses jelzálogkölcsönöket 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 évi visszafizetésre 4, 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{1}{2}$, 5 $\frac{1}{2}$ -os fél éves részletekben, melyekben a kamat és tőke törlesztése belefoglaltatik.

Előnyös feltételek mellett **konvertálók drága kamatozású kölcsönöket.**

Levélre készséggel válaszolok. Telefonszám: 362. helyben és vidékre.

Sztringó Antal.

Csak e hó végéig

tart az árusítás a

Csathó Gábor és Tsa-féle

helyiségben,

miért is az összes áruk u. m. papír, írószerek, imakönyvek, képeskönyvek, ifjúsági iratok, képeslevelezőlapok, emlékkönyvek stb. még olcsóbban árusítatnak.

Kiváló tisztelettel

Helyfi László,

könyv- és papírkereskedése
Fő-utca, Weiszlovits-ház

Doboz levélpapírok 25 kr.-tól feljebb.

EGYESÜLETEK.

A köz-égi tanítók segélyegyletének közgyűlése.

A köz-égi tanítók segélyegyletének tegnap d. e. volt Réz Mihály igazgató elnöklété alatt a közgyűlése.

Az elnök megnyilván a gyűlést, rövid vonásokban vázolja az egylet 30 éves történelmét,

Az egylet 1870-ben alakult oly célzattal, hogy a megyebeli összes tagok érdekeit szolgálja; de mivel jelentkezők nem akadtak a megye területéből, maguk a közs. tanítók alkották meg 1873-ban; 1877-ben volt az egyletnek 478 kor. vagyona s ma ez a vagyon 26 év alatt, meghuszonhatszorosodott, amennyiben ma az egylet vagyona 11,128 korona 13 fillér.

Bodnár János titkár jelentését olvasták ezután fel az egylet 1903. évi működéséről.

A szám- és felülvizsgáló bizottsági jelentések után a tisztikart választották meg a következőkben:

Elnök lett: Réz Mihály, titkár: Bodnár János, pénztárnok: Rechten Bauer Zsófia, igazgatói tagok: Balogh Károly, Báthy Zoltán, Katonáné T. Róza, Makay Katalin, Mártonffy Zoltán, Szűts Izsó. Felülvizsgálók: Steiner Bernát és Várady István.

A leköszönt tisztikarnak Jánosházy János indítványára köszönetet szavaztak.

A jövő évi kölcsöntöke összegét s a temetkezési segélyt 200—200 koronában, a kölcsönkamatlábat négy százalékban állapították meg.

Makaroff halála.

— Éjjeli táviratunk. —

(A Petropaulovs pusztulása.)

A japán-orosz háború legutóbbi világraszóló eseményéről, az orosz flotta és hadvezérének tragikus pusztulásáról ma részletes és mindkét részről megvilágított táviratokat kaptunk.

Egyik szentpétervári távirat szerint a csárhoz intézett jelentésben a következőket írják Makaroff fővezér haláláról:

Szentpétervár, ápr. 14. A csárhoz intézett jelentésben a Petropaulovs pusztulását úgy adják elő, hogy a támadó japán hajók üldözésére ment ki délelőtt tíz órakor a hadvezér hatalmas páncélosa s a nyílt tengeren a teljes japán hadiflottával találta szemben magát.

Erre Makaroff vissza akart vonulni a kikötőbe s véletlenül a kikötőt védő aknáknak

egyikére került a hajó s ez a véletlen szerencsétlenség okozta a páncélos és Makaroff pusztulását.

E jelentés szerint 315 tengerész katonára és 52 tiszt veszett oda. Czirill herceg pedig súlyos sérüléseket szenvedett.

Egy másik Londoni távirat szerint két mértéktelenség lehetett Makaroff hajója a kikötőtől mikor helytelen elhamarkodott mozdulattal visszafordult s az egyik kikötő védő aknára rohant. Az akna levegőbe röpítette, a robbanás borzalmas volt az egész hajó légrépült s egész személyzete 830 ember Makaroff admirálissal és Cirill nagyherceggel a tengerbe zuhant. Kik közül csak 6 tiszt és 32 matróz menekült meg Cirill nagyherceggel együtt súlyosan sebesülve.

A menekültek uszva jutottak a partra.

Londoni és szentpétervári táviratok szerint még más két orosz czirkálóhajó is elpusztult ez ütközetben, de a Petropaulovs katasztrófája borzalmas és háttérbe szorít minden egyéb veszteséget.

A katasztrófa híre:

A Petropaulovs katasztrófája az orosz hadseregben és Port-Arthurban óriási pánikot keltett.

Az első rémhírt egy tiszt vitte éppen abba a társaságba, ahol Makaroff neje ebédelt egyik barátjával. A tiszt nem ismerte az admirális feleségét s minden tartózkodás nélkül újságot a borzalmas hírt.

Makaroff felesége kétségbeesve kérdésközdött táviratilag a csártól, de nyugtató czáfolatot kapott.

Csak késő éjjel informálták a történetéről s férje borzalmas haláláról.

A hír Szentpéterváron is óriási megdöbbenést keltett. A csár megrendítette a borzalmas katasztrófa s hír szerint Makaroff helyére Alexejevet küldi fővezérül.

Vilmos császár részvéte.

Vilmos császár a tengeri katasztrófa hírére részvétitáviratot intézett a csárhoz, melyben Oroszország gyászát Németország gyászának is nyilvánítja.

Franciaország részvéte.

Loubet a francia köztársaság elnöke is mély részvétét fejezte ki táviratilag a csárnak az orosz flottát ért katasztrófa fölött. Delcassé külügyminiszter személyesen fejezte ki részvétét az orosz nagykövetnek.

A Japán sajtó Makaroff haláláról.

Tokióban az oroszok pusztulását higgadt nyugalommal fogadták s a Japán sajtó a legnagyobb tisztelettel ír Makaroffról, mint bátor, méltó ellenfélről.

Részvételt írnak a nagy ellenség nekrológiáját, akit becsültek mint bátor katonát, aki rehabilitálta az orosz flotta csufos vereségeit.

Ujabb hírek.

Késő éjjeli telefon jelentés szerint a harcstérről érkező magán táviratok ellenkezőleg a hivatalos értesítésekkel nem véletlen katasztrófának mondják a Petropaulovs pusztulását, hanem a japánok óriási ügyességgel aratott diadalának.

Ugyanis a japán hajókat üldöző orosz vezér hajó nem aknára került, hanem egy-

szerre öt torpedó vette üzőbe s esodás ügyességgel a kikötő előtt közrefogták az orosz hajót s ezek robbantották fel.

A robbanás borzalmas erejét ez az öt torpedó lövés magyarázza. Az óriási páncélos légherőpült s akik megmenekültek volna is, a tengerbe röpítette a robbanás.

Cirill herceg sem maga ugrott a tengerbe, hanem a robbanás súlyosan megsebesítve dobta a tengerbe. Ez új értesülések szerint Togo admirális e 7-ik támadása dicsőséges diadala a japán tengerészetnek, mert nem csak a Petropaulovs, de még 4 más orosz czirkáló is elpusztult az ütközetben.

TAVIRATOK.

A bortermelők memoranduma.

Budapest, ápr. 14. (Saj. tud. táv.) A bortermelők küldöttsége Molnár Akos orsz. képviselő vezetésével ma nyújtotta át az olasz borvám felemelése tárgyában szerkesztett memorandumot.

Tisza István miniszterelnöknek és a földművelésügyi miniszternek. Tisza István gróf ígéretet tett, hogy a mozgalomra figyelemmel méltányos védelmet biztosít a magyar bortermelésnek.

Edvard király Károlyi István grófhhoz.

Budapest, ápr. 14. (Saját tud. táv.) Edvard király Károlyi Tibor gróf halála alkalmából megleghangu részvét táviratot intézett Károlyi István grófhhoz, melyben mélyen átértzett részvétét fejezi ki Károlyi Tibor gr. halála fölött.

Elhunyt akadémikus.

Budapest, ápr. 14. (Saját tud. táv.) Staub Mór, a tudományos akadémia levelezőtagja, ma reggelt meghalt.

Mosonmegye alispánja.

Budapest, ápr. 14. (Saj. tud. táv.) Mosonmegye alispánjává ma Török István főjegyzőt választották meg.

Nagy-Enyed memoranduma.

Nagy-Enyed, ápr. 14. (Saj. tud. táv.) Nagy-Enyed várossa ma népgyűlésben elhatározta, hogy memorandumot intéz a kormányhoz, hogy helyezték vissza a Gyulafehérvárra áthelyezett törvényesüket.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

Hétfőn éjjelkor.

Még mindig ott vagyunk a siklón és körszörül semmi nesz. Dolly Venn, aki már szinte belebetegedett a várakozásba, félig szundikálva hever a kemény siklón; Seth Barker,

miat kőből faragott szobor, neki támaszkodik a sötét gránitnak és meg se mozdul; az öreg Clair-de-Lune talán alszik is, míg Bligh Péter meg én lesva lessük a tengert... Vajon meddig tart ez a lelket ölő, gyilkos várakozás? ... Vajon itt ér-e bennünket a hajnal és még holnap és lesz vége a szörnyű bizonytalanságnak? ... Ah, nem, nem! ... A halálos csöndben hirtelen vörös fény hasítja meg az éjszaka sötét fátyolát s éles dörrenés rázza meg a fülledt levegőt... Legott talpra ugrunk mindnyájan s egy szóval kiáltjuk:

— Készen vagyunk! ...
A hatvan óra lejárt s a végeő leszámolás percze elkezdte.

XXIV. FEJEZET.

Melyben a második támadáson is átesünk.

A puska lövés az alsó szirten dördült el, ahol Nepeen kapitány örködött s tengerről mindjárt felelték is rá a támadók. Vártuk ezt a mozsikát; oh, mily lázasan és sokáig vártunk rá a sötét, néma éjszakában! ... Az alsó kaput fojják megtámadni, — mondogattuk — Nepeen kapitány erre azonnal jelt ad nekünk s a többit elvágja a golyószóró.

Minden úgy történt, ahogy vártuk. Bár oly sötét volt, hogy tíz lépésnyire is alig láttunk, már nappal úgy begyakoroltuk magunkat a célzásban, hogy most egész biztosan fordíthattuk a golyószórót az alsó szirt felé, noha semmit sem láttunk belőle. Kétszer füttyöltem Nepeen kapitánynak s kétszer hallottuk a megállapított jelt, hogy már biztos helyen vannak; erre aztán átadtuk a szót a golyószórónak s az éjszaka csöndjének vége lett.

— Rajta, Dolly! — kiáltottam türelmetlenül, — jussanak eszedbe az ártatlanul lemészárolt becsületes hajósok! ... Rajta, fu! Holnap aztán majd beszélhetünk arról, amit ma éjszaka műveltünk.

Dolly ujjongva felelt, úgy látszott, hogy gyereksjátéknak nézi azt a férfi munkát, amit rá bízunk.

(Folyt. köv.)

Dr. VUCSKICS GYULA.

A nagyváradai sörfőzöde
sör csarnoka.

Közkeveltségnek örveendő gyártmányaimat eredeti csapolásban bemutatni óhajtván,
a nagypiacz-téri Füchsl-palotában

sör csarnokot

létesíttem, hol mindenkor frissen csapolt

nagyváradai sör, világos,
Salvátor (maláta) sör, barna

áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Egy pohár sör **8 kr.**

» liter » **24 »**

Friss reggeli **12 fillértől feljebb.**

Ízletes magyar konyha.

Kiváló minőségű nagyváradai és érmelléki borok.

Társaságoknak separée áll rendelkezésre.

A pinczehelyiségben tekepálya.

Számos látogatást kér tisztelettel

Benrád Albert,

vendéglős.

Krausz Béla

sörfőzdéje.

? Miért?

nevezik

GAEDICKE

bankházát a legnagyobb

szerencse-gyűjtődének?

Mert ott a legtöbb	főnyereményt	fizették ki	
Mert ott	a 602.000	koronás	jutalmat
Mert ott 3-szor	a 400.000	„	főnyereményt
Mert ott 3-szor	a 100.000	„	„
Mert ott 1-szer	a 70.000	„	„
Mert ott 4-szer	a 60.000	„	„
Mert ott 3-szor	a 30.000	„	„
Mert ott 5-ször	a 25.000	„	„
Mert ott 10-szer	a 20.000	„	„

nyerték és

mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztályorsjáték **május 17. és 18-án** megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

¹/₁ ¹/₂ ¹/₄ ¹/₈ sorsjegyet

12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtődéje.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálok.

Levágandó rendelőlevél:

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Sziveskedjék czimemre I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztályorsjegyet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

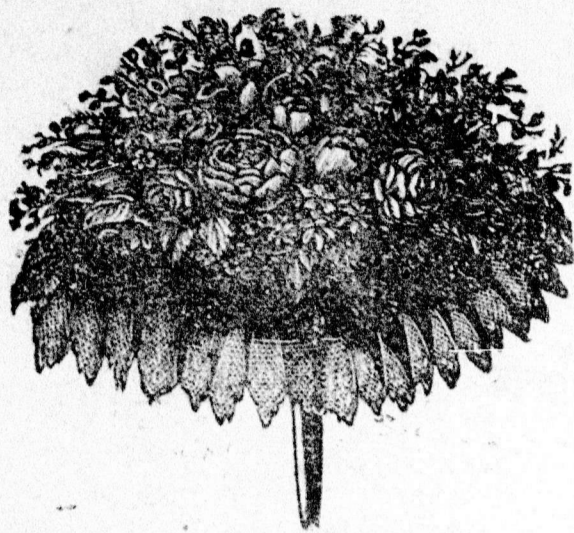
Az ellenérték: korona utánvételezendő postautalványon küldöm

Pontos cím

Név
Allás
Lakhely
Utolsó posta

A nem kívánt műveket törölnöd

C S O K R O K

Menyasszonyi, koszorulányi, béli vagy bármely alkalmi, szép berlini papirtartóval 1 frttól 3 frtig. — Csokrok a legfin. kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliákból 8 frttól 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasztartókkal 18—25 frt, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszítve: 1—3 frtig. — **Babérszokoruk**, óvál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszítve 2—5—10 frtig. — **Ficus és Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfin. virágok és pálmalombokkal diszítve 10—25 frtig, ami ezelőtt

35—40 frtba került. A fentirt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek. **100.000 drb nemes rózsza**. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) drbja 20 kr., 100 drb 18 frt. — **Magas törzsű rózsza**, 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 drb 35 frt. — **100.000 legnemesebb gyümölcsfa** gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, drbja 35 kr., 100 drb 35 frt.

Szőlő-oltványok: Igyekeztem azon fajokat készíteni, amelyek hazánkban a legjobban tenyésznek és az ismert gomba betegségek ellentáirnak, az oltványok Rapiria Portalis, Rupestris és Monticolor Solonis alapon vannak nemesítve.

Lugas és Csemege fajokból zöldoltványok 10 drb 10 fajtában 2 frt, 25 drb 25 fajtában 4 frt 50 kr. 100 drb 15 frt, ugyanazon fajokból. I-ső osztályu gyökeres fásoltványok 10 drb 10 fajtában 3 frt 50 kr., 20 drb 20 fajtában 6 frt 50 kr., 100 drb 25 frt.

Borfajok szintén a legkiválóbb és legbőtermőbb fajok. Erdei lahér, Bihari, olasz Riesling, Mézes fehér, Sár fehér, Furmint, Ba-

Sürgöny és levélezim: Velenzei kertésztelep Nagyvárad.

a várad-velencei műkertészeti és rózsatelep vezetősége Nagyváradon.

Napernyők, női szines és fekete

Harisnyák, női, férfi és gyermek

Ingek, Lábravalók, férfiak részére

Csakis e héten kerülnek eladásra

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utcza.

Hatóságilag engedélyezett **v é g e l a d á s.**